

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**F. Ioannis Andreae Coppensteinii, Ordinis Prædicatorum
Theologi & Parochi Heidelbergæ Castigatio Apologiæ
Calvino-Catecheticæ**

Coppenstein, Johann Andreas

Moguntiaë, 1626

Ad Qvæst. I. Quæ est vnica consolatio in vita & morte?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35247

AD QVÆST. I.

Quæ est vnica consolatio in vita & morte?

I. An cuiusque certitudo salutis in hac vita sit vnica consolatio?

CALVINVS *Instit. lib. 3. c. 2. § 36. 37. 38.* eam affirmat, & acriter propugnat, ac prolixè.

MINISTER item eum Catecheli confirmat eandem contra Excaluinizatorem Parochum; vt qui pro Iesu Christi sum proprius, reposuit: *Esse debeam ac possim proprius.* Item pro illo Catecheteo, *ME quique suo spiritu de vita æterna CERTVM facit;* scripsit: *Spem quoque nostram de vita æterna certam facit.*

Suaudet I. Scripturis: 1. Corinth. 6. *Non estis vestri; sed Christi.* Rom. 14. *Sive viuimus, sive morimur. Dominis sumus:* Ergo non solum esse debemus, ac possumus. Nac mutatio parochiana est in vocis numero plurali; sed in ESSE mutato in *Posse & debere.*

2. Enumeraciones in scripturis vniuersales fieri vnicuique particulares ac proprias manifestum est.

3. Deinde qui *esse deo*, possum non esse; at in hoc quæ consolatio est? Agrippa, Actor. 26. *Propemodum persuadebatur fieri Christianus:* quia non erat, quod esse debebat; nihil ei profuit. In *posse esse proprium Christi* nihilo maior consolatio est: *Quia à Posse simpliciter non valet consequentia ad Esse.*

4. Dicere *Potentia humanâ posse nos esse Christi*, Pelagianismus est, scripturæ contrarius. Nullâ agnoscit S. Scriptura in homine propriam potentiam ad bonum spiritale; sed *sufficiencia nostra ex DEO est:* 1. Corinth. 5. *Qui in nobis, Philip. 2. operatur & vult, & perficere.* Itaque vt aliquid sit, ad actum re, uiruntur duo, potentia, & voluntas simul, sine quorum alterutro actus produci nequit.

5. Ratio accedit: 1. Corinth. 6. *Non estis vestri; N.A.M. empti estis pretio, 1. Pet. 1. pretioso sanguine Christi.* Itaque proprii sumus Christi. Hæc consolatio elidi *improbi & coniecturalem*, quam docet Romana Ecclesia, fidenciam; quæ hæsitare nos vult in vita & morte an certo simus Christi proprii.

RESPONDEO vniuersè: Nemo in hac vita potest habere de sua Iusticia certitudinem fidei; Neque statim certo potest, ac debet, se esse predestinatum, nisi ex speciali reuelatione. Vtrumque demonstrauit in meo *Luthero-Caluinista par. 4. qq. 66. 67.*

DICO AD I. iam ad eam, similesq; in Catechismo autoritates dixi: De Iure sumus Christi; at de Facto esse possumus ac debemus: Ideoq; fallere Caluinismum in sensu ambiguo, dum Communem Iuris capit pro speciali Facti. Communem vero sensum de iustis vniuersè, esse fidei:

specialem de vnoquoque; esse spei cum timore. Deinde: in specie omnes sumus Christi proprii de iure, & facto singuli: sed quidam ad gloriam sunt Christi eos coronaturi; quidam ad ignominiam eos cruciaturi: Nimirum, vt recipiat vnusquisque, prout gessit in corpore suo.

AD II. Negatur assumptum, Quia Scripturæ tria testantur: 1. Aut Reuelationem certæ salutis suæ aliquibus personaliter factam: 2. Aut Annunciationem, Promissionemve salutis Omnibus vniuersim factam sonant: 3. Sed Conditionalem vel iisdem locis, aut alibi expressam; certè subauditam tacite.

At vero Minister, & Luthero-Caluinismus, talium Scripturarum Sensum specialiter factæ Reuelationis de certis nominatim personis extendit; & capiendum pertendit esse de omnibus vniuersalem: item Annunciationem, aut Promissionem salutis vniuersaliter factam esse, fierique singulis propriam ac specialem. En abusum S. Scripturæ, ac tuum sectarium.

Enimvero ex parte voluntatis diuinæ Antecedentis, Annunciations, Promissionesve salutis generales, sunt infallibiliter de fide certæ in actu signato; at in effectu, actuque exercito Deus vellet quidem fieri accessus speciales; quia vult omnes saluos fieri: deberent quoque singuli iustificari & saluari, ac possent; si conditione requisitâ explerent; ac ni sibi ipsi deessent, vt lib. arbitrij creaturæ, in cõsilio manuum suarum relicta. Atque hinc est, etsi omnes velint saluari; non tamen omnes perinde volunt efficaciter.

Deinde, si omnes saluari uolunt, qui uolunt, quique specialiter credunt; damnaretur nullas: quod hæreticum est.

AD III. concedo: totum; simul in Ministrum suum retorqueo discursum: (tua recipe uerba:) *Quod deo esse, possum non esse: sicut Agrippa.* Ergo, inquam certitudinè salutis habere nõ possum; proinde neque vllâ inde consolationem infallibilem: sed spem bonam, timoremq; filialem, & curâ faciendi per bona opera certam uocationem meam: sic tamen, vt cum omnia feci, dicere habeam, *seruus inutilis sum.* (Iterum tua recipe retorta:) *A Posse simpliciter ad Esse non valet consequentia:* Ergo, inquam, licet in promissionibus salu-

salutis generalibus possim ac debeam esse: non tamē idcirco SVM certus me ESSE. Certi sumus iure communi Creationis, Redemptionis; stri-ctiore etiā ac propiore tū Baptismi, caractere nos impresso consignantis; tum Fidei, Christo nos captivantis, & emancipantis, sumus Christi proprij; sed ego, nec quāquam est certus, se conditione in requiritā praeiussisse SVO, vt oportet: qualis est; an verā & caritate viam habeat Fidem; de reuelatis; an spē rectam de promissis: an carit. aē in preceptis ritē obserua. is praestiterit; an vsq; ad finem sit perueaturus, &c. Vnde vt certus sum me habere ius ad rem salutis; ita, me ius in re habiturum, incertus sum: sed piē spero, oro, optoq;.

AD IV. Minister mihi affingit dicere, quod nec cogitare auiam. Nā solā potentia humanā, seu viribus natura solus & lib. arbitrij posse quēquam esse Christi: hoc, inquam, Pelagianismum esse demonstraui in Genealogia p. 4. q. 14. & in Luthero-Caluinista p. 4. q. 47. 48. & in Anti-christo p. 4. q. 28. vbi quoq; liquet falsitas istius Caluinismi: Nullā agnoscit S. S. rip. ra in homine propriam potentiam ad bonū spiritale: Principalē; verū est: Accessori in seu Cooperatoriam; saluum est. A deo Potestas Dei, & nostra voluntas requiruntur ad actum iustificationis necessarios; illa vt causa efficiens primaria; hæc vt secundaria.

AD V. Iam liquet ex di. & is: Redemptio nostri in sanguine Christi communis est omnium, & sufficiens. & certa de fide, in se; sed in Conditione præstita sufficiens, certus est nemo: esse tamē spes debet eum timore filiali, concepto non ex parte Dei, fallere nequientis, nec volenti; sed sui cuiusq; deficere valētis: eritq; salus in re, nō cutrenum omnium, sed comprehendētium ex gratia Dei miserentis. Atq; talem recte docet *1. Cor. 10.* Ecclesia Romana contra præsumptionem Luthero-Caluinianam.

II MINISTER. I. Veritas catechetica pbatur Ro. 8. Ipse spiritus testimonij reddit spiritui nostro, quod sumus filii Dei. Si autem filii, & heredes, &c. Iob. 19. Scio quod, &c. in carne mea vi lebo Deū. Ro. 8. Certus sum, quod nūq; mors, &c. nos separabit a charitate Dei. 2. Tim. 1. Certus sum eum posse depositum meum seruare in illam diem. Dicunt: ex specialireuelatione eis contitisse. At quo teste? Et Apostolus quod de se, affirmat etiā de omnib;.

2. Tim. 4. 7. 2. Cor. 5. 1. Rom. 8. &c. 2. Parochus app. oba, q; carpit: dicit cum Catecheta: *Deus spem nostram d. vita æterna certā facit: ergo sumus certi; aut siincer. i semper, quomodo spes ea certa est?* Rom. 8. *Spe salui facti sumus, cā, quæ non confundit, vt infallibilis.*

RESP. AD I. Apostolis tuæ salutis certitudo cōstabat ex Christo reuelante: *Vos amici mei estis: Dixi vos amicos, &c. Ioan. 15. Luc. 12. Mecum eritis. Ministrabo vobis, &c. Apostolo & Iob. reuelationē factā cōst. t. ex ipsis ijs locis, quæ allegat Minister. Sed & Spiritus testatur spiritui nostro, sc. in spē, inq; fide generali, nō speciali. Affirmat a. Apostolus de se ex fide speciali sua d. se, q̄ habere debuit vt reuelatā: at de alijs, in spē bona.*

AD II. Vanē Minister triumphat me ex me: iudicet Lector, an mihi contradicā: Spe sumus certi salutis, ratione Dei promittētis; incerti ratione nostri, *Spes autē non confundit, sc. seu uata finaliter; & nisi nos ipso ex nobis ipsi cōfundamus; Fide item sumus certi, certitudine conditionata id est, orthodoxa; non absoluta, id est, Luthero-Caluiniana.*

Paulus reuelationem suam prædicat & aliis eandē; sed nō eod. modo. Nam de se absolute ac definite, ex fide: alijs conditionale cum spē. II. *An Mortis ac satisfactionis Christi specialē sibi facere Applicationē possint infallibiliter singuli ad salutē certā, & consolationē?*

CALVINVS Institut. l. 3. c. 2. § 39. Possē ac debere contendit; abell. q; præcul omnen præsumtionē: *Quid, ait, quod Spiritus S. inuicem sumus, qui fide, opus etus peculiarē, ab ipso separamus. Hæc cū prima sint pietatis tyrocinia, miserrima est cecitas, arrogantia notari Christianos qui Spiritus S. præsentia gloriari ausini: sine qua gloriatio Christianismus ipse non constat.*

MINIST. I. Verbi absolute affirmat cū Catechismo suo. 2. *Suadet, Quia enunciationes generales in scripturis sunt, suntq; particulares eiq; fid. li. ac proprie: Confirmat testimonij pluresculis & Apostoli, & Davidis, quæ me forte nunquam legisse dicit. 2. Dein quærit: Cūr minus mortem Christi, fidē sibi applicare possint Singuli, quā Omnes? Possē singulos perinde, ac omnes, suadet ita: Si iustus seipsum tentat & probat, 2. Cor. 13. an sit in fide, i. verē fidus; & ipse sentit per Dei gratiā verā in se fidem, qua per caritatē & omnia opera bona sit cōiug. & p. Gal. 5. & quod Sp. sanctū habeat in se & habitante & operante, 1. Cor. 6. Quid obstat, quo minus firmissime credens diuinis promissionibus, omnib; fidelibus factis, certo credat, & vere possit affirmare, Christum, sicut mortuus est pro omnib; fidelib; etiā mortuū esse pro se. Confirmat ex Pfalteriis & Litaniis Roman. & S. Patribus.*

3. Demum infert: Ergo sicut demones credunt, et horrescunt: ita doctrina, quae negat applicationem mortis Christi specialem in singulis fidelibus, (quam ex Romana Ecclesia praescripto hic defendit Parochus) diabolis atque impiis est communis.

RESPONDEO I. ad affirmationem: Rectè affirmat Minister Verbi verbo; sed non verbi sensu recto, non Intentionis sine recto, non Applicationis Modo recto: ideoque fallit: Ac idcirco uoculas in Catechismo expunxi istas, *Meis, mea, me*, substituique *Nostri, nostra, nos*.

Idque eadem ex causa, qua praecedens illud, quod *Christi sim proprius*, mutauit sic: quod *Christi esse debeam, ac possim proprius*. Huius autem mutationis causa est mihi ista: Non, quod negem, singulos aequè ac omnes esse Christi proprios: sunt etenim, ut supra declarauit: sed quod pernegem; singulos, in sensu modoque; Calviniano Catechismi ac Ministri, esse Christi proprios, i.e. infallibiliter ad beatam vitam praedestinos; in Iustitia Christi *SIBI* imputata iustificatos; in Fide nunquam defectibiles; atque ita quemque in se sentire, & de se infallibiliter credere absolute debere: Hunc sensum, modumque *Essendi proprium* pernego.

Afferoq; I. Quod *Debeo esse Christi proprius ego*, & quisque personaliter: sed an ad gloriam, aut poenam, nescio: 2. Quod autem, ut *debeo de iure, & facto, ita & possim cum Dei gratia, esse proprius*: hoc credo firmiter & infallibiliter. 3. Quod *vero sim Christi proprius*, scilicet ad gloriam infallibiliter; hoc non credo: ut credere quemque de se uolunt Lutheri-Caluiniani: sed opto, spero, oro, eoque ad laboro. Ecce, uini propositionis, *suum Christi proprius*, sensus, modusque duplex: Romano-Catholicus, meus: Ministri & Catechismi Caluino-Heidelbergensis, haereticus. Plura inferius ad quaestionem XXI. in quaestiuicula 5.

Ita omnino declaro, ac distinguo, & hic ista: *Christi mors plenissime satisfecit pro MEI peccatis; ME liberauit: Omnia saluti MEAE seruiunt*. Sensu Romano-Catholico sunt uerissima, ac infallibiliter certa: I. Quoad *Christi, mortisq; eius Sufficientiam*: Sicut *DEVS uult omnes saluos fieri*, quoad certitudinem & ueritatem uoluntatis suae.

2. Item uerissima & certissima sunt, quoad *Applicationis facultatem*, Omnibus ac Singulis iuxta & Possibilem cum Dei gratia, & Debitam uel praecipi diuini; nisi qui damnari uelint. 3. At uerò quoad *Applicationis Modum*, in individuo specialem, & singularem, pauci Iusti rectum rectè tenent; multi non rectum sequuntur; ut Lutheri-Caluiniani, & quicumque haeretici; aut rectum non rectè obseruant, ceu deberent, ac possent; ut Orthodoxi peccatores. Minister autem uerbi, & suus Catechismus, capiunt earum propositionum sensum haereticum sic, ut supra declaro. Cui elidendo uoculas *Meis, mea, me*, in mea Excaluinizatione elisi.

II. RESPONDEO AD SVASIONEM: Enunciationes S. Scripturae ueritate salutariter annunciantes aut promittentes omnibus salutem certam non sunt, nec sunt personales, ut haereticus per tendit; sed esse, fierique possunt, si obseruatis obseruandis rectè sibi eas quisque applicet. Atque hoc sensu concedo ei: & Affirmationem, & ex testimonij Confirmationem suam; imò Nostram.

III. AD QVÆSTIONEM iam respondi: Possè, & debere tam Singulos, quam Omnes applicare sibi personaliter mortem, meritaque Christi: at sensu, modoque Romano-Catholico; non haeretico. Atque illum, non hunc docent ea, quae ipse dicit & adducit S. Scriptura, è S. Patribus, Psalterijs ac Litanijs.

IV. AD ILLATIONEM DICO: Demones, quia credentes desperant salutem nolunt: haeretici, quia credentes fide speciali praesumunt de suae salutis certitudine; non possunt mortem Christi rectè applicare sibi. Illi in defectu; in excessu peccant haeretici: proinde hi damnabiles sunt; isti damnati. At Orthodoxi medium tenemus: Credimus Dei uerbo; & bene de se quisque speramus, oramus, laboramus: nil desperamus, haesitamus nil de Deo, eiusque uerbo: at nil etià de nobis praesumimus. Quare qui negant applicationem meritorum Christi faciendam; Christum negant: qui se specialiter eam sibi applicasse; ideoque iustificatos se credunt; de sese praesumunt. Ut illos desperatio; sic hos praesumptio damnat. His falsa, illis nulla

nulla consolatio est: Aut, si quæ esse videatur; (tua recipe verba) *diabolica, & impia est* utraque.

Sed de fide speciali, deq; Certitudine salutis infra plura ad *quæst. 12. & 25. sect. 5. & in meo Luthero-Caluinista par. 4. q. 51. 53. 66. 67. in Antichristo par. 4. q. 33. 35. 36.*

AD QUÆST. V.

Num hæc omnia (præcepta DEI) servare potes?

I. An homo Legem Dei perfecte servare possit?

CALVINUS Instit. lib. 3. c. 14 § 9. pernegat: quia ait, *Nullum à Sancto exire potest opus, quod non mereatur iustam opprobrii mercedem*: Et specialiter de lege Dilectionis rigide negat in Antidoto ad *sess. 6. c. 11.*

CATECHESIS negat absolute; distinguit nihil.

MINISTER eam cum distinctione sic explicat: I. Ante peccatum originale potuit homo legem Dei perfecte servare, ut creatus perfecte bonus: Post lapsum anteregeneratorem in Baptismo, non potest: Atq; de hoc homine physico seu animali Catechismus *hic. & quæst. 8. & 14.*

2. Agit autem de omnimodè perfecta observatione legis: non iuxta legis depravationem istam Maldonati: *Diligas, &c. ex Toto corde Deum, id est, quantum possumus, diligamus: quia, quantum possumus, Deum vniq; diligere possumus.* O lepidum caput; sed cerebrum non habet, ac impudens! Quia, ait Augustin. *l. 2. Medit. c. 2. Neque restat in nobis aliquid, quod aucti possit ad Totum: si restabit; dici non potest Totum.* Ergo ex Toto diligendus Deus; quod perfecte nemo potest. Crassus aliquis Pelagianus dicit, *Posse perfecte servari.* Negat nobiscum Maldonatus, *regenerum sine gratia posse*: Negat & Parochus; nisi, ait, *cum Deo, & favente gratia.*

3. Sed manifestus stupor est in expurgatore hoc, si non advertit Catechistam loqui de irrogenito: si advertit, voluntaria eius malignitas est: nec purgatione opus, cum idem doceat Ecclesia Romana, quod nosset Catechista.

Sed neq; Regenitus potest perfecte servare legem: patet *quæst. 11. 4.* etsi quadam tenus possit.

RESPONDEO AD I. Placet distinctio; etsi lippis, tonforibusque nota. Displicet nec Regenitos servare perfecte posse dici; Exigiq; omnimodè perfectam observationem. Quæ, quia ad *quæst. 11. 4.* rejicit; rejicio hic omittoq;

Pro duobus pauca dabo; Maldonato, & Parochio.

AD II. Benè Maldonatus: Sicq; in Ministrum retorqueo: Quia, qui diligit, quantum potest; is ex suo Toto diligit; i. e. perfecte: nam, iuxta August. *nil restat in eo, quod addi possit ad Totum*: Ergo is perfecte diligit. (Nunc tua recipe verba:) *O lepidum caput Ministri; Sed cerebrum non habet! Impudens etiam & qui verscem impudentiæ arguit; continuoque asserit, eundem sentire secum; scilicet, Regenitos præcepta Dei servare non posse sine gratia Dei; Parochumque suffragari.* Pelagianus dicit posse servari solis naturæ viribus; nos opus Dei gratiâ dicimus, sicq; posse. Crassus igitur Calvinianus est, qui istud utrumq; posse tam diversum, insinuat tacite similitudinis. Quin fateris ipse, Regenitos posse; etsi non perfecte. Carpis; & quem, quare; nescis.

AD III. Catechesin hic loqui de irrogenitis ais; ut pugnare nolim; nondum tamen persuadeor satis. Quia ad quos lex de diligendo Deo pertinet in Catechismi q. 4. ad eosdè pertinere consequenter debet quæstionis 5. responsio de legis observatione: at illa pertinet ad recutitos Ver. Testamenti, ut ait Minister; & ad regeneritos Noui, ut fatetur Paræus in *Explicat. quæst. 5.* Ergo & observatio in quæstio. 5. pertinebit ad utrosque & non ad solos irrogenitos. 2. Deinde Catechesis negat absolute servari posse perfecte; excipit, distinguitq; nihil: Ergo recte ego restrinxi illam ad Regenitos solos, recte q; correxisti: *estq; in hoc, (tua recipe verba) manifestus stupor, aut malignitas voluntaria.* Ministri, & non Parochi, corrigentis ad cautelam magis, quam necessitatem.

II. An homo natura sit propensus ad odium Dei, & proximi?

CALVINUS Instit. l. 2. c. 2. tradit, *Hominem arbitrii libertate nunc, post lapsum & regenerationem, scilicet esse spoliatum.* & cap. 3. *ex corrupta hominis natura nihil, nisi damnable prodeire: §. 8. Esseq; nos ad malum toto animo naturaliter propensos.*

MINISTER cum Catechesi affirmat, confirmat: terminos *Natura, & Odium* explicat. *Natura* dicit